MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI

Seduta tal-31 ta' Mejju, 2007

Citazzjoni Numru. 39/2006

Kawza fil-lista: 45

A B
vs
C D

Il-Qorti,

Rat ir-rikors guramentat ta’ l-attur li permezz tieghu ppremetta u talab hekk :

1. Illi l-esponenti izzewweg l-intimata fit-23 ta’ Marzu, 1996.

2. Illi minn dan iz-zwieg twieldu tlett itfal E, F, u G.

3. Illi l-konjugi B sseparaw skond kuntratt ta' separazzjoni li gie ppublikat fl-atti tan-Nutar Dr. Rachel Busuttil fit-22 ta' Dicembru, 2005.

4. Illi l-kunsens tal-partijiet kien ivvizzjat b' difett serju ta' diskrezzjoni tal-gustizzju fuq il-hajja mizzewga u fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha jew b' anomalija psikologika serja li ghamlitha impossibli ghall-partijiet li jaqdu l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg u dan ai termini tal-Art. 19(d) tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta' Malta.

5. Illi l-kunsens tal-partijiet kien vizzjat minhabba l-eskuzzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga u tad-dritt ghall-att taz-zwieg u dan ai termini tal-artikolu 19(1f) tal-Kap. 255 tal-Ligijiet ta' Malta.

6. Illi minhabba dawn ir-ragunijiet kif ukoll ragunijiet ohra kontemplati fl-Att XXXVII tal-1975 li jirregola z-zwigijiet, iz-zwieg bejn il-kontendenti kien null u bla effett fil-ligi.

Ghaldaqstant, l-esponent umilment jitlob lil dina l-Onorabbli Qorti ghar-ragunijiet premessi:

1. Tiddikjara iz-zwieg li gie ccelebrat mill-kontendenti fit-23 ta' Marzu, 1996 bhala null u bla ebda effett ai termini tal-Artikoli 19(1d) u/jew l-Artikolu 19 (1f) tal-Kap. 255.

2. Tordna li din in-nullita' tigi registrata fuq l-att taz-zwieg relattiv fuq indikat.

Rat li l-konvenuta debitament notifikata ghazlet li tibqa' kontumaci ;

Rat l-atti kollha tal-kawza ;

Semghet ix-xhieda bil-gurament ;

Ikkunsidrat;

Illi permezz ta' l-azzjoni odjerna l-attur qed jitlob minn din il-Qorti dikjarazzjoni gudizzjarja li z-zwieg tieghu kuntattat mal-konvenuta fit-23 ta' Marzu 1996 huwa null fil-ligi stante li l-kunsens matrimonjali tal-partijiet kien vizzjat fit-termini tal-paragrafi [d] u [f] ta' l-artikolu 19[1] tal-Kap.255.

Illi l-Qorti semghet liz-zewg partijiet jiddeponu.

Milli provi jirrizulta li l-partijiet izzewwgu fit-23 ta' Marzu 1996 meta allura l-attur kellu 25 sena u l-konvenuta kellha 17-il sena u tlett xhur, u wara li kienu ilhom jafu lil xulxin circa sena. Minn dan iz-zwieg twieldu tlett it-tfal. L-ewwel wild giet wara sena mid-data taz-zwieg, it-tieni wild giet wara erba' snin u l-ahhar wild gie erba' snin wara. Wara konvivenza matrimonjali ta' ghaxar [10] snin il-partijiet isseparaw; u fit-22 ta' Dicembru 2005 iffirmaw kuntratt ta' separazzjoni.

Ghalkemm it-tesi principali ta' l-attur, konfermata mill-konvenuta, hija li dina kienet ghadha zghira biex tizzewweg u li fil-mument taz-zwieg, ma kienitx verament taf ghal xhiex kienet diehla, jidher li t-tilwim matrimonjali jsib il-fonti tieghu f relazzjoni extra matrimonjali li l-konvenuta kellha ma cittadin Taljan. Fl-affidavit tieghu l-attur jghid : 'hi ammettiet mieghi li kellha relazzjoni ma' Taljan, li kien 'sta bene' u li ghalkemm kien akbar minnha, kienet kuntenta mieghu u kienet anke disposta li tmur tghix mieghu bit-tfal l-Italja' [fol.10]. Il-konvenuta tammetti li l-kagun tas-separazzjoni kienet din ir-relazzjoni extra matrimonjali [fol.28].

Discretio judicii

Illi rigward il-kawzali bazata fuq l-ewwel parti tal-paragrafu [d], l-attur ssostni li l-kunsens "tal-partijiet" kien ivvizzjat b' difett serju ta' diskrezzjoni tal-gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tieghu.

In propositu gie osservat fil-kawza *App.C. Joseph Spiteri vs George Spiteri [*Vol.LXXXV.II.81]* illi: "Jinsab assodat fil-gurisprudenza li jkun hemm difett serju ta' diskrezzjoni

ta' gudizzju kemm-il darba jirrizulta li, fil-mument ta' l-ghoti tal-kunsens, parti jew ohra, tkun priva b' mod sostanzjali, ossia "gravi", minn dik il-fakolta' kritiko–estimattiva jew kritiko-valutattiva dwar l-oggett tal-kunsens taz-zwieg; jew minn dik il-maturita' affettiva li hija presuppost ghal ghazla libera dwar l-imsemmi oggett. Ghalhekk difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju mhux semplicement nuqqas ta' hsieb, jew nuqqas ta' riflessjoni; anqas ma jfisser li wiehed jaghmel ghazliet jew jiehu decizzjonijiet zbaljati [infatti decizjoni jew ghazla zbaljata hi perfettamet kompatibbli ma' diskrezzjoni ta' gudizzju – *PA [21.11.1995] Emanuel Camilleri vs Carmen Camilleri*

Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju kif ravvizat fl-artikolu 19[1][d] irid ikun hemm l-inkapacita' psikika [mhux necessarjament anomalija psikologika fis-sens mediku/psikjatriku] jew kostituzzjonali li wiehed jagharaf u jirrifletti u li jiddecidi liberament fuq l-oggett tal-kunsens matrimonjali"

Konformament mal-premess sabiex l-azzjoni attur tirnexxi fuq din il-kawzali, jehtieg li jigi provat sodifacentement li fil-mument tal-ghoti tal-kunsens , il-partijiet jew wiehed minnhom, kien affett minn difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja matrimonjali u fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali li din timporta. "In altri termini e' necessaria la discrezione non tanto per l' atto in se al momento di emettere il consenso, quanto per gli impegni che da quell'atto derivano. Una discrezione che impegni per il futuro." [*Bersini -citat fil-kawza PA Angela Spiteri Selvaggi vs Joseph Spiteri deciza 4.11.1994*] L-obbligazzjonijiet essenzjali fil-hajja matrimonjali huma bazati fuq il-kuncett ta' unjoni permanenti, esklussiva u rrevokabbli diretta ghal komunjoni ta' hajja u l-prokreazzjoni u t-trobbija ta' l-ulied. Din il-kapacita' li jassuma dawn l-obbligi ghandha tezisti fiz-zewg partijiet. [*PA Charles Atkins vs Matilde Atkins deciza 2.10.2003*].

Izda la decizjoni zbaljata u lanqas kull stat ta' immaturita' ma huma sufficjenti sabiex jintegraw din il-caput nullitatis. Illi ma hemmx bzonn li parti jkollha xi livell gholi ta' maturita' jew edukazzjoni, izda ta' l-anqas il-livell irid ikun

tali li dik l-istess parti tkun kapaci taghmel valutazzjoni shiha, ponderata u libera dwar iz-zwieg u dwar id-drittijiet u dmirijiet essenzjali taz-zwieg [*PA Melanie Borg Cardona vs Joseph Borg deciza 29.10.2003][vide ukoll App.C. App.C Caroline Grech vs Ian Borg deciza fis-27 ta' Jannar 2006,deciza fis-27 ta' Jannar 2006, u l-awturi u kazistika hemm citati*]

L-immaturita' jew difett serju ta' diskrezzjoni "non si referiscono ad una piena e terminali maturita', non esigono nei nubenti una conoscenza perfetta ed esaustiva di ceio che comporta l-matrimonio, non richiedono una preveggenza chiara ed assoluta di cio' che puo' comportare la vita coniugale, ne' un perfetto equilibrio volitivo- affettivo, ne' infine una conoscienza perfetta delle motivazzione della scelta matrimoniale. Ecco perche' riesce piu' appropriato l' uso del termine discrezione di gudizzju, che fa riferimento ad un certo discernimento[1] ma non implica il raggiungimento di una maturita' piena [*Pompedda – Il Consenso Matrimoniale, u awturi ohrjan citati fil-kawza PA Nicholas Agius vs Rita Agius deciza 25 Mejju 1995, citata fil-kawza App.C Caroline Grech vs Ian Borg deciza fis-27 ta' Jannar 2006, [2006]supra*].

L-applikazzjoni tal-principji premessi ghall-fatti tal-kaz in disamina, necessarjament iwasslu ghall-konkluzjoni li dan il-caput nullitatis ma jikkonfigurax f' dan il-kaz. Ma jirrizultax li l-partijiet jew parti kienet affetta b' dan id-difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju kif fuq defenit. Il-provi juru li meta z-zewg partijiet taw il-kunsens matrimonjali huma kienu konxji tad-doveri matrimonjali taghhom u tal-kapacita' taghhom li jesegwixxu dawn l-obbligi fil-konfront ta' xulxin. Di fatti l-partijiet ikkonvivew wara z-zwieg ghal zmien twil [ghaxar snin], u kellhom tlett-it tfal spazjati b' perijodi ta' erba snin.. Il-fatt li sussegwentement zviluppaw certu problemi, kagun tar-relazzjoni extra matrimojali tal-konvenuta, li wasslu ghal firda personali ta' bejniethom wara snin twal ta' konvivenza, ma jimmilitax kontra din il-konkluzjoni. Inoltre, gjaladarba l-konvenuta kellha l-eta' rikjesta bil-ligi biex tizzewweg, allura giet fis-sehh il-

[1] Sottolinear ta' din il-Qorti

presunzjoni li hija kellha d-diskrezzjoni ta' gudizzju necessarju sabiex tikkuntratta zwieg validu, liema presunzjoni tista' tigi ribattuta bi provi kuntrarji, liema provi f' dan il-kaz huma mankanti.

Illi rigward it-tieni parti tal-paragrafu precitat, jigi osservat li ma ngabux provi ta' l-ezistenza ta' l-anomalija psikologika serja fit-termini ta' l-istess paragrafu, la fil-konfront ta' l-attur u lanqas fil-konfront tal-konvenuta.

Simulazzjoni

Jinsab ritenut fil-gurispurdenza li s-simulazzjoni tiehu l-forma ta' dak li fid-duttrina civili hu deskritt bhala *colorem habens substantiam vero nullam* li b' konsegwenza jirrendi l-kuntratt bhala interament fittizju. Jkun hemm simulazzjoni f' kuntratt taz-zwieg meta fil-mument ta' l-ghoti tal-kunsens matrimonjali, parti jew it-tnejn, <u>esternament turi</u> li qed taghti l-kunsens matrimonjali, izda internament u b' <u>att pozittiv tal-volonta'</u> taghha tkun qed tichad il-kunsens ghal dak iz-zwieg [simulazzjoni totali] jew tkun qed teskludi xi element jew proprjeta' essenzjali ghaz-zwieg [simulazzjoni parzjali] [*PA Muscat vs Borg Grech – 14.08.1995; Alfred Tonna vs Maria Tonna – 31.01.1996*] [*PA Brigitte Veneziano Broccia vs Avk.Dr. Joseph Sammut noe deciza 9.12.2002*]

In subjecta materja [qerq] l-principju jibqa' dak sancit fl-Art.981[2] tal-Kap.16, jgifieri li l-ghemil doluz ma jistax ikun prezunt, imma ghandu jhigi ppruvat.

Ghalhekk sabiex tirnexxi din il-kawzali, jiehtieg li jigi provat sodisfacentement li fil-mument tal-ghoti tal-kunsens, iz-zewg kontendenti, jew parti minnhom, internament kienet qed teskludi b' att posittiv tal-volonta' taghha jew iz-zwieg innifsu, jew xi wiehed mill-elementi essenzjali taz-zwieg li huma il-bonus fidei, il-bonus prolis u l-bonus vitae, ossia l-unjoni permanenti, esklussiva u rrevokabbli diretta ghal komunjoni ta' hajja u l-prokreazzjoni u t-trobbija ta' l-ulied.

Il-Qorti tosserva li mill-provi dan ir-rekwizit jirrizulta mankanti. Ma jirrizultax provat, li fl-ghoti tal-kunsens matrimonjali l-attrici jew il-konvenut internament b' att posittiv tal-volonta taghhom eskludew xi obbligu essenzjali

ghall-hajja matrimonjali. Di fatti huma kellhom konvivenza twila li matulha kellhom tlett-it tfal, u nonostante l-problemi li fil-kors tal-hajja jinqalghu bejn koppja mizzewwga matul iz-zwieg, ma jirrizultax li fil-mument krucjali tal-ghoti tal-kunsens il-partijiet kienu fil-forma mentis taghhom mankanti f' dan ir-rigward.

In fine hija opportuna l-osservazzjoni li "Iz-zwieg huwa wiehed mill-kuntratti l-aktar essenzjali ghas-socjeta' u bla dubju ta' xejn huwa ta' ordni pubbliku li l-Qorti trid tersaq lejh bl-akbar rispett, ukoll jekk hija sejra thares lejh mill-punto di vista civili biss." Dan bl-iskop li ma jigix annullat zwieg fuq ix-xewqa tal-parti jew partijiet, izda kif hekk inhu xieraq fuq is-serjeta' u l-bazi tar-rekwiziti legali. Ghalhekk jekk l-ghazla singolari jew kongunta tal-partijiet kienet zbaljata, dan m' ghandux iwassal sal punt li z-zwieg jisthoqqlu li jkun annullat. Mod iehor dan il-kuntratt hekk serju, ghax maghmul skond il-ligi u li jikkostitwixxi l-ligi ta' bejniethom [kif hekk jesprimi l-Art.992] jigi stultifikat u rez insinifikanti. Kapaci wkoll jservi ta' pretest ghal kull min iz-zwieg tieghu ma jirnexxiex biex jannulla kuntratt li jisthoqlu invece jibqa' fis-sehh. [*App.C Carmel Farrugia vs Pauline Farrugia – 28.07.1987, citata b' approvazzjoni PA[PS] Christine Ellul vs Brian Ellul – 21.10.2002 u PA[PS] Chritine Ellul vs Brian Ellul – 21.10.2002*]

Dan premess u kkunsidrat it-talba attrici mhijiex sostnuta mill-provi u ghalhekk ma timmeritax li tigi milqugha.

Decide
Ghal dawn il-motivi tiddecidi billi tichad it-talba attrici bl-ispejjez kontra l-attur.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------